

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 03.05.2016, sp. zn. 29 Cdo 1136/2016, ECLI:CZ:NS:2016:29.CDO.1136.2016.1

Číslo: 26/2017

Právní věta:

I. Ustanovení § 140a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se neuplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. 1. 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku před 1. lednem 2014.

II. Ustanovení § 140a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se uplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. 1. 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku v době od 1. 1. 2014.

III. Ustanovení § 140b až § 140e a § 141a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se uplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. 1. 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku sice před 1. lednem 2014, ale po uvedeném datu stále trvají účinky rozhodnutí o úpadku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 03.05.2016

Spisová značka: 29 Cdo 1136/2016

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Úpadek

Předpisy: § 140a IZ ve znění od 01.01.2014

§ 140b IZ ve znění od 01.01.2014

§ 140c IZ ve znění od 01.01.2014

§ 140d IZ ve znění od 01.01.2014

§ 140e IZ ve znění od 01.01.2014

§ 141a IZ ve znění od 01.01.2014

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. 8 Cmo 189/2015.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 26. 2. 2015, č. j. 9 Cm 31/2008-271, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 360 000 Kč s příslušenstvím ve výroku blíže specifikovaným (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

2. K odvolání žalované Vrchní soud v Olomouci v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu ve zbývající části, tj. o zaplacení 360 000 Kč s příslušenstvím, zamítl (první výrok), a rozhodl o nákladech řízení před soudem prvního stupně (druhý výrok) a odvolacího řízení (třetí výrok).

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Žalobce podal proti rozsudku odvolacího soudu dovolání, v němž mimo jiné namítal, že usnesením ze dne 27. 9. 2012, č. j. KSBR 26 INS 10881/2012-A-30, zjistil Krajský soud v Brně (dále též jen „insolvenční soud“) úpadek žalované a povolil jeho řešení reorganizací, přičemž žalovaná pohledávka byla v insolvenčním řízení uplatněna přihláškou a je zahrnuta do reorganizačního plánu (který dosud nebyl insolvenčním soudem schválen).

III. Přípustnost dovolání

4. V reakci na námitku probíhající reorganizace žalované se Nejvyšší soud nejprve zabýval tím, zda a jaký vliv má stav insolvenčního řízení vedeného na majetek žalované na dovolací řízení v této věci.

5. Jak se přitom podává z insolvenčního rejstříku, insolvenční řízení na majetek žalované bylo zahájeno (k návrhu věřitelů žalované) 4. 5. 2012, (shora označeným) usnesením ze dne 27. 9. 2012 zjistil insolvenční soud úpadek žalované a povolil jeho řešení reorganizací, usnesením ze dne 5. 4. 2013, č. j. KSBR 26 INS 10881/2012-B-70 (které nabylo právní moci dne 9. 4. 2013), schválil insolvenční soud reorganizační plán žalované a účinky reorganizace dosud trvají.

6. K tomu budiž řečeno, že podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2013, nemělo zjištění úpadku dlužníka ani rozhodnutí o povolení reorganizace [jež je ve smyslu § 4 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona rozhodnutím o způsobu řešení úpadku dlužníka] žádný účinek na probíhající spor o pohledávku, kterou byl věřitel povinen (chtěl-li být poměrně uspokojen v rámci insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka) přihlásit do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka.

7. S účinností od 1. 1. 2014 však byla do insolvenčního zákona vtělena [zákonem č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů] mimo jiné též ustanovení § 140a až § 140e a § 141a, která znějí následovně:

§ 140a Přerušování řízení

(1) Účinky rozhodnutí o úpadku nastávají okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Rozhodnutím o úpadku se přerušují soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, anebo o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170). Není-li dále stanoveno jinak, v těchto řízeních nelze

pokračovat po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku.

(2) Je-li řízení podle odstavce 1 přerušeno, nekonají se jednání a neběží stanovené lhůty. Jestliže se v řízení pokračuje, počínají lhůty běžet znovu.

(3) Přerušování řízení působí na účastníky řízení, kteří v řízení vystupují na téže straně jako dlužník, jen jde-li o nerozlučné společenství nebo o vedlejší účastenství.

(4) Jakmile se soud nebo jiný orgán příslušný k projednání a rozhodnutí věci dozví o přerušování řízení podle odstavce 1, vyrozumí o tom účastníky řízení; současně je poučí, že v řízení nelze pokračovat po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku. Rozhodnutí již vydaná se v době, kdy je řízení přerušeno, nedoručují, ledaže se týkají i jiných pohledávek; bylo-li řízení přerušeno po doručení rozhodnutí, avšak ještě předtím, než rozhodnutí nabylo právní moci, nenabývá rozhodnutí v rozsahu, v němž bylo řízení přerušeno, právní moci. Jestliže se v řízení pokračuje, rozhodnutí se doručuje znovu.

§ 140b

Zákaz vydání rozhodnutí

8. Nejde-li o řízení uvedená v § 140a, nelze v jiných soudních nebo rozhodčích řízeních po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, rozhodnout o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, anebo o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170); to neplatí, jde-li o pohledávky věřitelů na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka. K rozhodnutím vydaným v rozporu s tímto zákazem se v insolvenčním řízení nepřihlíží.

§ 140c

Nově zahájená řízení

9. V době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze zahájit soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, nejde-li o incidenční spory, ani řízení o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170).

§ 140d

Jiná řízení

(1) Jiná řízení než soudní a rozhodčí řízení se rozhodnutím o úpadku nepřerušují a lze je nově zahájit i v době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku; v těchto řízeních však po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze rozhodnout o náhradě škody nebo jiné újmy. K rozhodnutím vydaným v rozporu s tímto zákazem se v insolvenčním řízení nepřihlíží. Nestanoví-li zákon jinak, je účastníkem těchto jiných řízení i nadále dlužník.

(2) Rozhodnutím o úpadku se z jiných řízení podle odstavce 1 nepřerušují zejména

- a) daňové řízení,
- b) řízení ve věcech vkladu práva k nemovitostem,
- c) řízení o dlužných mzdových nárocích zaměstnanců dlužníka podle zvláštního právního předpisu,
- d) řízení o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

§ 140e

Výkon rozhodnutí a exekuce

(1) V době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze nařídit nebo zahájit výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty; to neplatí pro nařízení nebo zahájení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5.

(2) Pro výkon rozhodnutí nebo exekuci nařízenou nebo zahájenou v rozporu s omezením podle odstavce 1 platí § 109 odst. 6 obdobně.

§ 141a

Právní moc rozhodnutí o úpadku

10. Po právní moci rozhodnutí o úpadku zastaví soud nebo jiný k tomu příslušný orgán řízení o pohledávkách nebo jiných právech, která byla zahájena v rozporu s omezeními podle § 109 odst. 1 písm. a) a podle § 140c.

11. Článek II části první zákona č. 294/2013 Sb. přitom určoval, že zákon č. 182/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, platí i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

12. Takto formulované přechodné ustanovení vyjadřuje tradiční zásadu procesního práva o časových mezích procesních zákonů. Z povahy procesního práva (totiž) plyne, že změny, které přináší procesní právo nové, mohou působit výlučně ode dne nabytí účinnosti nového zákona, a to i pro řízení, jež byla zahájena před jeho účinností. Účinky procesních úkonů účastníků i soudu, které s nimi spojovala či nespojovala dřívější procesní úprava, však zůstávají zachovány [srov. k tomu např. již bod XII. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, [Cpjn 19/98](#), uveřejněného pod č. 52/1998 Sb. rozh. obč., s. 180 (356)].

13. V tomto duchu pak Nejvyšší soud uzavřel již v důvodech usnesení ze dne 30. 11. 2015, sen. zn. [29 NSČR 110/2015](#), které bylo na jednání občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2016 schváleno k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, že:

„Dikce § 140e insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) [stejně jako dikce § 140b až § 140d a § 141a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014)] váže (v souladu s přechodným ustanovením obsaženým v článku II části první zákona č. 294/2013 Sb.) použití v něm obsaženého pravidla k době trvání účinků rozhodnutí o úpadku (tedy i k době po 1. 1. 2014).“

14. K tomu zbývá dodat, že ustanovení § 140a odst. 1 insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) je formulováno jinak [účinek přerušení řízení se pojí jen k okamžiku zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku, a nikoli již k trvání účinků (dříve vydaného) rozhodnutí o úpadku v době od 1. 1. 2014].

15. Na tomto základě lze shrnout, že:

[1] Ustanovení § 140a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se neuplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. lednu 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku před 1. lednem 2014.

[2] Ustanovení § 140a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se uplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. lednu 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku v době od 1. ledna 2014.

[3] Ustanovení § 140b až § 140e a § 141a insolvenčního zákona (ve znění účinném od 1. 1. 2014) se uplatní, jestliže v insolvenčním řízení vedeném k 1. lednu 2014 na majetek dlužníka bylo vydáno rozhodnutí o úpadku sice před 1. lednem 2014, ale po uvedeném datu stále trvají

účinky rozhodnutí o úpadku.

16. Pro poměry dané věci tedy Nejvyšší soud uzavírá, že stav probíhajícího insolvenčního řízení vedeného na majetek žalovaného nebránil Nejvyššímu soudu v žádném směru v možnosti rozhodnout o podaném dovolání (není zde žádné překážky vzešlé z úpravy insolvenčního práva, jež by tomu bránila).

17. Dovolání žalobce Nejvyšší soud odmítl podle § 243c odst. 1 věty první zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), neboť neobsahuje vymezení toho, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (srov. § 241a odst. 2 o. s. ř.), a v dovolacím řízení pro tuto vadu nelze pokračovat.

18. Podle § 241a odst. 2 o. s. ř. v dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh).

19. Dle § 237 o. s. ř. pak platí, že není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

20. Dovolatel označil rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje, vyznačil rozsah, v němž je napadá, popsal důvody dovolání a formuloval dovolací návrh, k předpokladům přípustnosti dovolání však v dovolání uvedl toliko následující:

„Protože rozsudkem odvolacího soudu byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř....“ Z uvedeného je zřejmé, že dovolatel vychází ze znění občanského soudního řádu účinného do 31. 12. 2012; s účinností od 1. 1. 2013 však není každé dovolání proti měnícímu rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé ze zákona bez dalšího přípustné.

21. K vymezení přípustnosti dovolání srov. především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2394/2013](#), uveřejněné pod č. 4/2014 Sb. rozh. obč. – dále jen „R 4/2014“.

22. Požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je podle § 241a odst. 2 o. s. ř. obligatorní náležitostí dovolání. Může-li být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř. (jako v této věci), byl dovolatel povinen v dovolání vymežit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné a blíže je specifikovat, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu § 237 o. s. ř. či jeho části.

23. V podrobnostech viz např. v R 4/2014 citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sen. zn. 29 NSČR 55/2013, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročníku 2014, pod č. 116, nebo ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2488/2013](#), jež jsou veřejnosti dostupná – stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá po 1. lednu 2001 – na jeho webových stránkách; srov. i důvody usnesení Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2014, sp. zn. [I. ÚS 3524/13](#) (jímž odmítl ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [29 Cdo 2488/2013](#), přitakáváje pod bodem 14 odůvodnění závěru Nejvyššího soudu o důvodech odmítnutí dovolání), usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. [IV. ÚS 3982/13](#), ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. [III. ÚS 695/14](#) a ze dne 24. 6. 2014, sp. zn. [IV. ÚS 1407/14](#) (dostupná na webových stránkách Ústavního soudu).

24. Uvedeným požadavkům na vymezení předpokladů přípustnosti dovolání dovolatel v dovolání

(posouzeném z obsahového hlediska i v jiných jeho částech) v projednávané věci nedostál.

25. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. 12. 2013) se podává z článku II. bodu 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.